

په اسلام کې زما لومړۍ ورځ

هغه درې بنيادي اصولو وضاحت چې په
هر يو مسلمان يې زدکړه لازم ده

په اسلام کې زما لومړۍ ورځ

هغه درې بنيادي اصولو وضاحت چې په
هر يو مسلمان يې زدکړه لازم ده

ح) جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالربوة ، ١٤٤٦ هـ

أصول ، مركز

يومي الأول في الإسلام: شرح مبسط للأصول الثلاثة التي يجب على المسلم
الجديد معرفتها باللغة البشتو. / مركز أصول - ط ١..- الرياض ، ١٤٤٦ هـ

٥٠ ص ؛ ١٤.٨ x ٢١ سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١٩٢٦٣

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٥٤٥-٠٢-٧

- د مرکز لخوا ددې اصدار تصميم ترتيب کړی شوی دی
- دا مرکز ددې اصدار چاپول یا خپره ول چې په هره مسيله سره وي اجازت ورکوي په دې شرط چې هيڅ ډول بدلون به په کې نه کوي او خپل اصلي مصدر ته به په کې اشاره کوي
- د چاپولو په صورت کې بايد د کره والی معيار په نظر کې ونیول شي کوم چې د مرکز لخوا د اعتبار وړ دی

۱۳

لومړۍ بنيادي اصل

ستا پروردگار څوک دی؟

۲۱

دوهم بنيادی اصل

ستا دين كوم يو دی؟

۳۷

درېم بنيادي اصل

ستا پيغمبر څوک دی؟

سریره

یواځې اسلام

د حق او رښتونی دین دی:

د اسلام مبارک دین هغه دین دی کوم چې الله پاک د ټولو خلکو لپاره د دین په موخه غوره کړی دی او له دې پرته الله پاک بل دین هیڅکله نه قبلوي، د الله پاک وینا ده: ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ [آل عمران: ۱۹]. ژباړه: بېشکه الله ته منلی دین اسلام دی [آل عمران: ۱۹].

د الله پاک وینا ده: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران: ۸۵]. ژباړه: او هر څوک چې له اسلامه پرته بل دین لټوي نو هیڅکله به ترې قبول نه شي او هغه به په آخرت کې له تاوانیانو وي. [آل عمران: ۸۵].

څوک چې د اسلام مبارک دین ته غاړه ورکړي او هغه قبول کړي نو له شک پرته هغه په سمه نیغه او روښانه لار مزل پیل کړ، د اسلام لار هغه روښانه او نیغه لار ده چې بنده خپل پروردگار ته رسوي، د بنده گانو پروردگار هغه ذات دی چې ټول بندگان یې په دې دنیا کې پیدا کړي دي.

د اسلام مبارک دین د انسانانو لپاره په دې دنیا کې د خوشحالی او سوکالۍ لامل دی او همدغه شان د اسلام مبارک دین نیکانو بندگانو ته د آخرت خوشحالي او نیک بختي هم ورپه برخه کوي کله چې نیکان بندگان مړه شي او له مرگ څخه بعد یې الله پاک جنت ته داخل کړي نو دوی به بیا د جنت د همیشه نعمتونو څخه همیشه خوندونه او مزي اخلي.

په همدې خاطر په هر انسان باندي دا خبره واجب ده چې باید د حق دین په موخه لټون وکړي تر څو د حق دین ته چې اسلام دی ځان ورسوي، د اسلام دین ته غاړه ورکړي هغه له زړه قبول کړي او په حکمونو یې عمل وکړي تر څو د دنیا او آخرت خوشحالي او نیک بختي تر لاسه کړي.

کله او څرنگه یو انسان په اسلام کې داخلېږي؟

یو انسان هغه وخت د اسلام په دین کې داخلېږي کله چې هغه دا کلمه د زړه په یقین او بشپړ اخلاص سره ووايي: (أشهد أن لا إله إلا الله، وأن محمدا رسول الله) ژباړه: زه له زړه گواهي ورکوم چې معبود برحق یواځې د الله پاک ذات دی، او محمد صلی الله علیه وسلم د الله پاک پیغمبر دی.

د یقین او اخلاص سره باید ددې کلمې په معنا او مدلول باندې ځان ښه پوهه کړي، هغه څوک چې دا کلمه ووايي او په معنا یې ځان پوهه کړي او ددې کلمې لارښوونې عملي کړي نو دا سړی له شک پرته د اسلام په دین کې داخل شو، له دې څخه بعد باید بیا د اسلام نور حکمونه او تعلیمات زده کړي او د خپل وس او توان سره سم په هغې عمل وکړي، بیا چې نور څومره ډیر نیک عملونه کوي په همغه پیمانه یې اجر او ثواب ډیرېږي.

د دې کلمې (أشهد ألا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله) معنا:

کله چې تا په پوره يقين سره دا کلمه (أشهد أن لا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله) وويله: نوله شک پرته ته د اسلام په دين کې داخل شوي، خو آيا تاته ددې کلمې حقيقت او معنا معلومه ده؟

■ د لا إله إلا الله معنا: په دې خبره پخه عقیده لرل چې د عبادت حقدار يواځې د الله پاک ذات دی بل هيڅوک شريک نلري او يواځې الله پاک ددې ټولو مخلوقاتو پيدا کونکی او پالنه کونکی دی، او ددې عقيدې سره بيا ددې خبرې په ژبه باندې اقرار کول.

■ د محمداً رسول الله معنا: په دې خبره باندې پخه عقیده لرل چې محمد صلی الله عليه وسلم د الله پاک پيغمبر او د هغه بنده دی، اخرنی پيغمبر او پيغمبري يې د ټولو انسانانو لپاره ده، او ددې عقيدې سره بيا ددې خبرې په ژبه باندي اقرار کول او د پيغمبر صلی الله عليه وسلم حکمونه منل او د هغه په پيغمبرۍ کې هيڅ شک نه کول، او د هغه د نافرمانۍ څخه ځان ساتل، او د الله پاک بندگي د هغه د لار بنونو سره سم سرته رسول.

د اسلام په قبلولو زموږ زيری درباندي!

کرانه وروره! ستا د دژوند په ټولو ورځو او شپو کې غوره ورځ او شيبه هغه ده په کومه ورځ چې ته د اسلام په مبارک دين کې داخل شوی، له شک پرته زموږ پيغمبر محمد صلی الله عليه وسلم ويلې دي: «الاسلام يهدم ما قبله» رواه مسلم. ژباړه: اسلام قبلول مخکني ټول گناهونه له مينځه وړي. رواه مسلم.

معنا داده چې ستا څخه مخکې کوم گناهونه، د کفر په حالت کې شوي دي هغه ټول درته الله پاک وېنل، د الله پاک په بڼه خوشحاله شه! ته يې نن ورځ له گناهونو پاک کړی، ته نن ورځ يوه نوې د ژوند سپينه پاڼه بيرته کوي ترڅو له گناهونو داسې پاک شې لکه چې د مور څخه همدا وس پيدا شوی، نوی ژوند دې له خير څخه ډک کړه په سمه نېغه او روښانه لار مزل پيل کړه او تر سره يې ورسوه ترڅو خوشحالي او نیک بختي تر لاسه کړی.

د اسلام په پيرزوينه او نعمت خوشحالي!

هغه خوشحالي کومه چې تا د اسلام قبلولو په وخت تر لاسه کړه بايد د ژوند تر پايه درسره مل وي، ځکه چې د سمې نېغې روښانه لار پيرزوينه او نعمت په ټولو نعمتونو کې لوې او ستر نعمت دی، کوم چې الله پاک خپلو بندگانو ته ورکوي، دا نعمت له خوراک څښاک او ان تر ساه څخه ډير اړين دی، دا نعمت د مال، جاه او جلال څخه ډير اړين دی، په دې نعمت باندې بايد موږ خوشحالي وکړو، د الله پاک وينا ده: ﴿قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ [يونس: ۵۸]. ژباړه: ووايه: د الله په فضل او د هغه په رحمت، نو پدې (قران) دې خوشحاله شي، دا غوره دی د هغه (مال) څخه چې (خلک يې) جمع کوي. [يونس: ۵۸].

ته باید د الله پاک دا نعمت او پیرزوينه په یاد وساتې چې ته یې د ډیرو انسانانو تر مینځ د اسلام دین لپاره غوره کړی او د اسلام په مبارک دین کې داخل شوي، د الله پاک وینا ده: ﴿فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ﴾ [الأنعام: ۱۲۵] ژباړه: نو چاته چې الله هدایت کول غواړي، سینۀ یې د اسلام لپاره پرانیزي [الأنعام: ۱۲۵].

د الله پاک دا لویه او ستره پیرزوينه او نعمت ډیر شکر او د الله حمد ثنا ویلو ته اړتیا لري، ته باید د الله پاک ډیر شکر ادا کړی او د هغه حمد و ثنا ووايي ځکه چې ته یې په سمه نیغه روښانه لار روان کړی.

یو څو بنیادي اصول چې پیژندل یې لازم دي:

کله چې ته د اسلام په مبارک دین کې داخل شوې نو پر ټا یو څو بنیادي اصول پیژندل لازم دی دا هغه بنیادي خبرې دي چې د هریو انسان څخه یې د هغه له مرگ بعد پوښتنه کیږي، او د انسان روستني تگ لاره ټاکي یا خود همیشه جنتونو په لور او یا خدای مه گره د دوزخ د اوور په لور یو انسان روانه وي، هغه بنیادي خبرې اترې دادي:

ستا پروردگار څوک دی؟

ته په کوم یو دین روان وئ؟

ستا پیغمبر څوک دی؟

لومړې بنيادي اصل

ستا پروردگار څوک دی؟

زما پروردگار الله پاک دی:

هر يو مسلمان دا عقیده لري چې د هغه رب او پروردگار د الله پاک ذات دی هغه ذات چې دا ټول مخلوقات او انسانان يې پيدا کړي دي.

مونږ چې کله په دې لوبو او سترو مخلوقاتو کې سوچ او فکر وکړو نمریز او د ستورو پیچلی نظام وگورو، د زمکې نظام د وچې او لمدې نظام د غرونو او سیندونو نظام د ځنگلونو او صحرايې نظامونه وگورو همدغه شان د انسان په تخلیق کې سوچ او فکر وکړو، نو دا سوچ او فکر مونږ خامخا یو ستر او رښتونی حقیقت ته رسوي هغه رښتونی حقیقت د الله پاک په وجود باندې ایمان راوړل دي چې دا ټول پچیدلي نظام خامخا یو پوهه د قدرت او رحمت خاوند ذات لري چې هغه د الله پاک ذات دی چې په ډیر ښائسته او پیاوړي نظام سره یې دا مخلوقات پيدا کړي دي او هغه پالي، ځکه چې د یو پيدا کونکي او نظام چلونکي څخه پرته داسې نظام پيدا کیدل او چلیدل هیڅ عقلي امکان نلري، همدې خبرې ته الله پاک اشاره کړې ده، د الله پاک وینا ده: ﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ﴾ [الطور: ۳۵]. ژباړه: آیا هغوی پرته له یو څه (خالق) څخه پيدا شوي (او) که هغوی خپله پيدا کونکي دي؟ [الطور: ۳۵].

نه خودې کائناتو خپل ځان خپله تخلیق کړی دی او نه دوی له کوم خالق پرته تخلیق شوي دي ځکه چې داسې کړنه هیڅ عقلي امکان نلري.

د عبادت حقدار یواځې د الله پاک ذات دی:

الله پاک د ټولو مخلوقاتو پروردگار او یواځې همغه د عبادت حقدار دی، ځکه چې هغه خالق او پالنه کونک دی او ټولو مخلوقاتو ته رزق ورکونکی دی په دې کې ورسره هیڅوک شریک نه دي نو چې په تخلیق او پالنه کې شریک نلري نو په عبادت کې هم هیڅوک ورسره د شراکت حق نلري، د الله پاک وینا ده: ﴿ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ [الأنعام: ۱۰۲]. ژباړه: همدا الله دی ستاسو رب، له هغه پرته - په حقه - کوم بل معبود نشته، د هر څه پیدا کوونکی دی نو ویې لمانځئ او هماغه په هر شي څارونکی ساتونکی دی. [الأنعام: ۱۰۲].

په هریو انسان باندي دا خبره لازم ده چې یواځې باید د الله پاک عبادت وکړي او ورسره هیڅوک شریک نکړي، د الله پاک وینا ده: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ۲۱]. ژباړه: ای خلکو! د خپل رب عبادت وکړئ، هغه (رب) چې تاسي او له تاسي وړاندې خلک یې پیدا کړي، کېدای شي چې تاسي ځانونه وژغورئ (د الله تعالی له عذاب څخه). [البقرة: ۲۱].

د الله پاک وینا ده: ﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ [النساء: ۳۶]. ژباړه: او (یوازې) الله ولمانځئ او هیڅ شی مه ورسره شریکوئ، [النساء: ۳۶].

د الله پاک توحید په لوري د پیغمبرانو بلنه:

سره له دینه چې د الله پاک عبادت او بندګي د انساني فطرت غوښتنه ده خو په دې سر بیرته الله پاک د خپلې مهربانۍ له مخې مونږ همداسې بې سر نوښته نه یو پرینسي بلکه مونږ ته یې زمونږ د لارښوونې لپاره خپل پیغمبران رالیرلي دي او په هغوې یې خپل اسماني کتابونه نازل کړي دي، ترڅو مونږ ته د سمې لارې لارښونه وکړي ترڅو مونږ د خپل رب پیژندګلو ته ځانونه ورپسوه، د الله پاک وینا ده: ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ﴾ [فاطر: ۲۴].

ژباړه: پرته له شکه ته مو له حق سره زېری ورکوونکې او وپروونکې لېرلې یې او هیڅ یو داسې ولس به نه وي چې کوم وپروونکې پکې نه وې تېر شوی. [فاطر: ۲۴].

د بشریت پلار آدم علیه السلام نه واخله ورپسې نور ټول پیغمبران لکه نوح، ابراهیم، موسی، عیسی، او داسې نور پیغمبران چې پای یې زمونږ په خور پیغمبر محمد صلی الله علیه وسلم باندې شوې ده، دوی ټولو پیغمبرانو په یوه بنیادي او بنسټیزې خبرې باندې اتفاق کړی دی، هغه بنیادي خبره، په الله پاک باندې ایمان او یواځې د الله پاک عبادت ته خلک رابلل دي ځکه چې الله پاک برحق معبود دی او د الله پاک څخه پرته نور باطل معبودان د هیڅ برابر دي، که هغه انسانان وي، یا کاني بوتې وي یا ستوري نمر وي او داسې نور، د الله پاک وینا ده: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ۳۶].

ژباړه: و موږ هر ولس ته یو رسول ولېږه چې الله ولمانځئ او له باطلو معبودانو ځان وساتئ. [النحل: ۳۶].

د الله پاک وینا ده: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الانبیاء: ۲۵]. ژباړه: اوله تا مخکې مو هېڅ داسې رسول نه دی لېرلی چې هغه ته مو دا وحی نه وې کړې چې یقیناً له ما پرته بل معبود نشته نو (یوازې) زما عبادت کوئ. [الانبیاء: ۲۵].

د الله پاک ښایسته نومونه او صفتونه:

د الله پاک ډیر ښایسته نومونه او صفتونه دي کله چې مونږ د الله پاک په نومونو او صفتونو کې فکر او سوچ وکړو نو زموږ مینه د الله پاک سره ډیره شي او په زړه کې مو د الله پاک نه امید او دهغه نه ویره ځای ونیسي، د الله پاک وینا ده: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى﴾ [طه: ۸]. ژباړه: الله تعالی دی؛ نشته حقدار د بندګۍ مګر هغه دی، خاص هغه لره دي ښایسته ښایسته نومونه. [طه: ۸].

د الله پاک ښایسته نومونه د هغه په ښایسته صفتونو دلالت کوي، ځنې یې دادي:

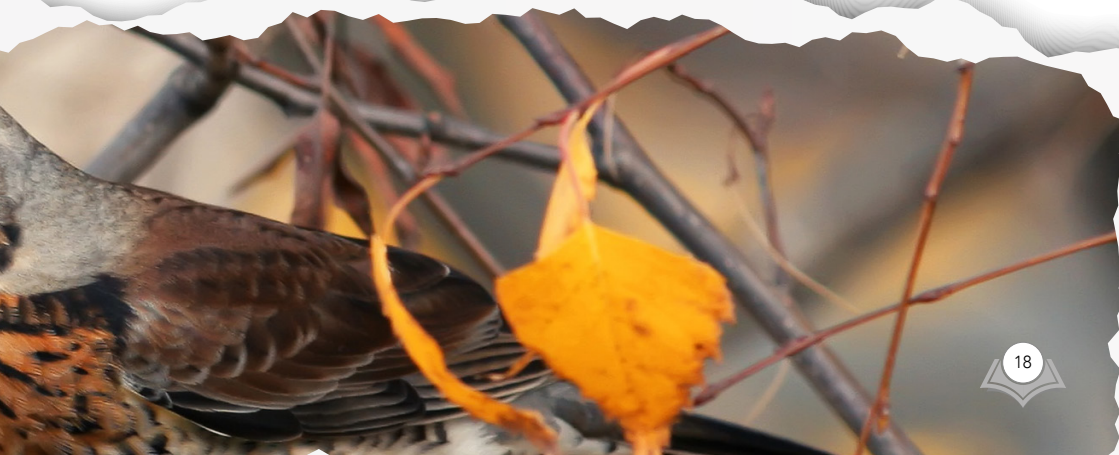
■ الرحمن والرحیم: رحمن او رحیم: معنا ډیره مهربانه! د الله پاک وینا ده: ﴿وَاللَّهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة: ۱۶۳] ژباړه: او ستاسې (په حقه) معبود یو دی، نشته بل څوک لائق د عبادت مګر هغه (الله) ډېر مهربان پوره رحم کوونکی دی. [البقرة: ۱۶۳] الله پاک د ډیرې پراخه مهربانۍ خاوند دی، د هغه مهربانۍ د هغه ټول مخلوق ته پراخه او رسیدلې ده، په دنیا کې د الله پاک مهربانۍ ټول مخلوق ته رسیدلې ده برابره خبره ده چې انسانان دي یا ځناور دي مسلمانان دي یا کافران دي او داسې نور دې ټولو ته د الله پاک مهربانۍ رسیدلې ده، د الله پاک وینا ده: ﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾ [الأعراف: ۱۵۶] ژباړه: او رحمت مې په هر څه باندې خپور شوی دی. [الأعراف: ۱۵۶] په دنیا کې الله پاک د دې ټولو ته روزي ورکوي د دې ته صحت خوراک څښاک او بچي ورکوي او داسې نور، مګر په اخرت کې بیا الله پاک یواځې په خپلو نیکانو بندګانو باندې مهربانه دی، هغه نیکان بندګان کوم چې د پیغمبرانو په لاره تللي او د خپل پروردګار عبادت او بندګۍ یې کړې ده، نو د دې لپاره بیا پوره او همیشه خوشحالي او نیک بختي ده.

■ **الخالق:** معنا پیدا کونکې د الله پاک وینا ده: ﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ [الزمر: ۶۲] ژباړه: الله پاک د هر شي پیدا کونکې دی. [الزمر: ۶۲] الله پاک هغه ذات دی چې زمکه، اسمانونه او ټول لوی او واړه مخلوقات یې پیدا کړي دي د زرې نه واخله تر نمر پورې دا ټول په ټوله د الله پاک مخلوقات دي، او په ډیر پیاوړي نظام یې تخلیق کړی دي او پالنه یې کوي د الله پاک په نظام کې هیڅ کمی او نقصان شتون نلري.

■ **الغفور:** معنا بښنه کونکې ذات: الله پاک هغه ذات دی چې د ټولو بندگانو ټول گناهونه بښي خو چې څوک ورته توبه وباسي او گناهونه پرېږدي که هرڅومره ډیر او لوی گناهونه یو چا کړي وي مګر بیا په رښتیا سره الله پاک ته توبه وباسي او هغه ته بیرته رجوع وکړي الله پاک یې ټول گناهونه بښي، بلکه کله نا کله خویو بنده ته د هغه گناهونه د هغه د توبې ویدستلو پرته هم بښي خو د شرک گناه بیا هیڅکله د توبې پرته نه بښي، الله پاک د بندگانو د گناهونو د بښلو په موخه ډیر اسباب په گوته کړي ترڅو خپلو بندگانو ته د هغوې گناهونه وښيي، د بیلګې په توګه توبه ویدستل، استغفار غوښتل، ښه ایمان او نیک عمل کول، د الله پاک د مخلوقاتو سره ښیګړه کول او داسې نور د الله پاک وینا ده: ﴿وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى﴾ [طه: ۸۲]. ژباړه: او زه خامخا هغه چاته ښه بخښونکې یم چې توبه یې ووهېسته، ایمان یې راوړو، ښه عمل یې وکړ بیا په سمه لار برابر شو.

■ الرزاق: معنا: روزي ورکونکی: الله پاک هغه بادشاه دی چې روزي د هغه په لاس کې ده هغه غني او بې حاجته ذات دی، د خپلې مهربانۍ له مخې ټول مخلوق ته رزق او روزي ورکوي، د الله پاک وينا ده: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ * مَا أَرِيدُ مِنْهُمْ رَزْقٌ وَمَا أَرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ [الذاريات: ٥٦-٥٨]. ژباړه: او ما پيری او انسان بل څه نه دي پيدا کړي پرته له دې چې زما عبادت وکړي [د توحيد عقیده ولري]. له هغوی څخه نه روزي غواړم او نه دا غواړم چې خواره راکړي. پرته له شکه همغه الله ښه روزي ورکونکی محکم (کلک) قوت والا دی. [الذاريات: ٥٦-٥٨].

■ السلام: معنا د هر ډول نیمګړتیا څخه پاک او د سلامتیا خاوند دی، د هغه ټول صفتونه د کمال او د جمال او د جلال دي، هغه ذات دی چې د خپلو بندگانو څخه سلامتیا په وينا او عمل کې خوښوي، د الله پاک وينا ده: ﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ﴾ [الحشر: ٢٣]. ژباړه: هغه الله دی چې پرته له هغه بل حقدار د بندګۍ نشته، پاچا، ډېر سپېڅلی، له ټولو نیمګړتیاوو پاک.

■ العليم: معنا پوهه ذات: الله پاک اوریدونکی، لیدونکی، او پوهه ذات دی، هر شي يې په خپل علم او پوهه کې راگیر کړی دی، هیڅ یوشی که ښکاره وي یا پټ وي د الله پاک څخه پتیدلی نه شي، د ماضي حال او راتلونکي زمانې د ټولو حالتونو او بشپړ تفصیل څخه خبر دی، د بندگانو ټول عملونه ورته ټول په ټوله معلوم دي، د نیکانو بندگانو نیکي او د بدعمله خلکو بد عملي د هغه څخه هیڅکله پتیدلی نه شي د الله پاک وینا ده: ﴿إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: ۲۳۱]. ژباړه: الله پاک په هر شی باندې پوهه دی. [البقرة: ۲۳۱]

الله پاک د ټولو مخلوقاتو رب او پالنه کونکی دی هر څه یې ښایسته پیدا کړي دي او په مخلوق کې هر یو ښایسته او هر یو کمال د الله پاک د ښایست او کمال اثر او پایله ده.

دوهم بنیادی اصل

ستا دین کوم یو دی؟

زما دین اسلام دی:

الله پاک ته تسلیمیدل او د هغه توحید منل یواځې د هغه عبادت کول شرک او مشرکانو سره خپلې اړیکې ختمول دپته اسلام وایي.

هغه څوک مسلمان دی چې د اسلام په دین کې داخل شي خپل کارونه لارې چارې الله پاک ته وسپاري، په هغه رښتونی ایمان ولري، او د هغه وحدانیت ته غاړه کیږدي د خپل وس او توان سره سم د هغه ټول حکمونه په ځای کړي او د نافرمانۍ څخه یې ځان وساتي، د الله پاک وینا ده: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا﴾ [النساء: ۱۲۵] ژباړه: اوله هغه چانه په دین کې څوک غوره دی چې الله ته یې ځان تسلیم کړي، حال دا چې ښېگڼې والا دی، او د حق پلوي ابراهیم په دین پسې روان وي [النساء: ۱۲۵].

د الله پاک وینا ده: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ [فصلت: ۳۳]. ژباړه: او تر هغه زیات غوره وینا والا څوک دی چې د الله په لور بلنه کوي، نېک عمل کوي او وایي چې زه له مسلمانانو څخه یم. [فصلت: ۳۳].

د اسلام له ښایسته خوبیانو څخه:

■ اسلام د عدل او انصاف دین دی، هرچاته د عدل او انصاف سپارښتنه د هر چا سره کوي، نيزدې خپلوان وي که بردي خلک وي، دوست وي که دوښمن وي، مؤمن وي که کافر وي، ټولو سره بايد يو څوک د عدل او انصاف په بنياد کړنې ترسره کړي، د الله پاک وينا ده: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ﴾ [النحل: ۹۰] ژباړه: له شک پرته الله پاک د عدل او انصاف حکم کوي، [النحل: ۹۰] الله د عدل او انصاف بادشاه دی، د هغه په خوا کې په هيچا باندې ظلم او زیاتې نکېرې، د قیامت په اړه د الله پاک وينا ده: ﴿الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ﴾ [غافر: ۱۷]. ژباړه: نن به هر چاته د خپلو کړنو بدله ورکول کېږي، نن ظلم نشته، بېشکه الله چټک حساب کوونکی دی [غافر: ۱۷].

■ اسلام د مهربانۍ دین دی، د الله پاک وينا ده: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: ۱۰۷] ژباړه: اونه يې لېږلی مونږ ته؛ مگر رحمت د ټولو خلکو لپاره [الأنبياء: ۱۰۷]. پيغمبر صلي الله عليه وسلم ويلې دي: «الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ، ارْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمَكُمُ مَنْ فِي السَّمَاءِ» رواه أبو داود. ژباړه: په مهربانه خلکو مهربان ذات مهرباني کوي تاسې د زمکې والاو باندې مهرباني کوئ الله پاک به پر تاسې مهرباني وکړي. رواه أبو داود.

■ اسلام د مينې محبت او د ټولنيز الفت دین دی، پيغمبر صلي الله عليه وسلم ويلې دي: «لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ، حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ» رواه البخاري. ژباړه: په تاسې کې يو څوک تر

هغه وخت پورې پوره مؤمن نه شې کيدلی تر څو پورې چې د بل ورور لپاره هغه څه خوښ نکړي کوم چې د خپل ځان لپاره خوښوي. رواه البخاري.

■ اسلام د اسانۍ کولو دين دی، د اسلام مبارک دين تر ډيره کوشش کړی دی تر څو د خلکو څخه سختې لړې کړي په دې خبره هر هغه څوک علم لري څوک چې د اسلامي تعليماتو څخه خبر وي، د الله پاک وينا ده: ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵] ژباړه: الله پر تاسې اسانتيا راوستل غواړي، سختي راوستل نه غواړي. [البقرة: ۱۸۵] د الله پاک وينا ده: ﴿مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُم مِّنْ حَرَجٍ﴾ [المائدة: ۶] ژباړه: الله نه غواړي چې پر تاسو څه تنګون راوي [المائدة: ۶] د الله پاک وينا ده: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [البقرة: ۲۸۶]. ژباړه: الله هېڅ ساکنې ته د هغه له وسې څخه پورته مسؤوليت نه متوجه کوي. [البقرة: ۲۸۶].

■ اسلام د پوهې او پوهاوي دين دی، تر ټولو لومړۍ ايت د قرآن کریم د پوهاوي په اړه نازل شوی دی، ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ [العلق: ۱] ژباړه: ولوله د خپل هغه پالونکي پر نوم چې پيدا يې کړ [العلق: ۱]

■ د اسلام دين هريو مسلمان نارينه او ښځينه ته د علم تر لاسه کولو تر غيب ورکوي، د الله پاک وينا ده: ﴿وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ [طه: ۱۱۴] ژباړه: او ووايه ای زما پروردگار زما علم زيات کړي.

هغه خلک چې علم او پوهه ولري ډير لوړ مقام تر لاسه کولی شي، د الله پاک وينا ده: ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ﴾ [المجادلة: ۱۱]. ژباړه: لله په تاسي کې د هغو کسانو درجې او چتوي چې ايمان يې راوړی او چاته چې علم ورکړل شوی [المجادلة: ۱۱].

اسلام نړېوال دين دى:

اسلام د ټولو نړيوالو لپاره شامل دين دى، داسې نه دى چې په زمكه كې د يو ځانكړيو او خاص خلكو لپاره ټاكل شوى دى، اسلام يواځې د عربانو لپاره ځانكړى نه دى، بلكه اسلام د ټولو خلكو لپاره د دين په حيثيت سره ټاكل شوى دى، الله پاك په قرآن كريم كې خپل پيغمبر ته په دې اړه داسې وايي: د الله پاك وينا ده: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيُّ الَّذِي يَأْتِيكُم بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ [الأعراف: ١٥٨]. ژباړه: ووايه: اى خلكو! زه تاسو ټولو ته دهغه الله رسول يم چې داسمانو او ځمكې باچاهي خاص هغه لره ده، له هغه پرته (په حق سره) بل معبود نشته هماغه ژوندي كوي او مړه كوي نو په الله او هغه رالېږلي امي نبي يې ايمان راوړئ چې په الله او ټولو خبرو يې ايمان لري او متابعت يې وكړئ چې سمه لار ومومئ [الأعراف: ١٥٨].

همدغه شان د اسلام مبارك دين د يوې ځانكړې زمانې او وخت پورې تړلى نه دى بلكه د پيغمبر صلى الله عليه وسلم د زمانې نه واخله تر قيامته پورې حق او رښتونی دين د اسلام دين دى، د الله پاك وينا ده: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران: ٨٥].

ژباړه: او هر څوك چې له اسلامه پرته بل دين لټوي نو هيڅكله به ترې قبول نه شي او هغه به په آخرت كې له تاوانيانو وي [آل عمران: ٨٥].

د اسلام دين د ژوند هر اړخ ته شامل دی:

■ د اسلام دين د ژوند تيره ولو لپاره تگ لاره او قانون دی، په دې تگ لاره کې د يو مسلمان يواځې ژوند او ټولنيز ژوند او د ژوند هر اړخ بيل بيل بيان شوی او روښانه شوی دی د سياست نه واخله تر اقتصاد او ټولنيز ژوند پورې دا هر څه په اسلامي تعليماتو کې بيان شوې دي.

■ د اسلام دين عقیده، عمل، او شريعت دی، په اسلام کې عقیده، ايمان، عبادات اخلاق او آداب ټول په پوره بڼه بيان شوې دي.

■ د اسلام شريعت حکمونه د هر انسان تر او د خپل رب سره، د خپل ځان سره، او د نورو انسانانو سره او حتي د ځناورو سره بايد څرنگه وي اسلام ددې خبرې بشپړ تفصيل او وضاحت کړی دی.

■ د اسلام دين د زړه، روح او بدن سوکالۍ او پرمختگ ته ډيره پاملرنه کړې ده.

لنډ بايد داسې ووايو چې د اسلام مبارک دين د انسانانو د دنيا او آخرت سوکالي لپاره هلې ځلې کوي.

د اسلامي عقیدې بنیادونه

د ایمان بنیادي ارکان

اسلامي عقیده په دې شپږو لویو خبرو باندې د زړه له تله له پیاوړي ایمان او تصدیق څخه عبارت دی:

۱. په الله پاک باندې ایمان: د الله پاک په وجود باندې ایمان، او په دې خبرو ایمان چې الله پاک خالق دی، مالک دی، او د ټولو مخلوقاتو پالنه کونکې دی، او یواځې الله پاک د عبادت حقدار دی بل هیڅوک شریک نلري، او الله پاک د ښایسته نومو او صفتونو خاوند دی، د هر ډول نیمګړتیاوو څخه پاک دی او د الله پاک په څیر هیڅوک شتون نلري.

۲. د الله پاک په ملائکو ایمان: ملائکې د الله پاک مخلوق دی د عبادت لپاره یې پیدا کړې دي، د الله پاک د ټولو حکمونو پیروي کوي او د هغه هیڅ ډول نافرمانی نکوي، او هغه کارونه کوم چې الله پاک ورته سپارلې دي په ښه شان سره یې سرته رسوي، مونږ د ملائکو په اړه اجمالي ایمان لرو د هغوې وجود منو او د هغوې هغه نومونه او صفتونه چې په قرآن او سنت کې بیان شوې دي هم منو، د بیلګې په توګه جبریل علیه السلام

پیغمبرانوته په وحې راوړلو مقرر شوی و میکائیل علیه السلام په بارانونو او شینکو مقرر دی، اسرافیل علیه السلام په شپیلې کې په پوکې کولو مقرر دی، او ملک الموت د ساه په اخستلو او قبض کولو مقرر دی او خازن بیا د دوزخ په اوور مقرر دی.

۳. په اسماني کتابونو ایمان لرل: په هغه اسماني کتابونو ایمان لرل کوم چې الله پاک د خپلو بندگانو د سوکالي او سمې لارې په خاطر نازل کړي دي ترڅو د الله پاک بندگان د دنیا او اخرت خوشحالي او کامیابي تر لاسه کړي، نو مونږ په هغه ټولو اسماني کتابونو باندې ایمان لرو، او د کومو کتابونو نومونه چې ذکر شوې دي نو مونږ د هغې په تفصیل باندې ایمان راوړو او مونږ هغه منو، د بیلګې په توګه قرآن کریم الله پاک په محمد صلی الله علیه وسلم باندې نازل کړی دی، انجیل الله پاک په عیسی علیه السلام باندې نازل کړی دی، تورات الله پاک په موسی علیه السلام باندې نازل کړی دی، زبور الله پاک په داود علیه السلام باندې نازل کړی دی، همدغه شان یو څه صحیفې الله پاک په ابراهیم علیه السلام باندې نازل کړې دي.

۴. په پیغمبرانو باندې ایمان: پیغمبران د انسانانو له جملې څخه بشر او الله پاک په خپله مهربانۍ سره د بندگانو د خوشحالی او سوکالۍ لپاره رالیرلې دي تر څو د الله پاک بندگانو ته د الله پاک پیغامونه او حکمونه ورسوي، تر ټولو لومړی پیغمبر نوح علیه السلام او تر ټولو اخرنی پیغمبر محمد صلی الله علیه وسلم دی پیغمبران په ټولو انسانانو کې د دین په اړه ډیر بشپړ او کامل بندگان دي، د دوی ټولو یو لوی او اړین مقصد د الله پاک پیغام د الله پاک بندگانو ته رسول دي تر څو ټول بندگان یواځې د الله پاک بندګي وکړي او د هر ډول شرک څخه ځان لرې وساتي هر د خیر کار وکړي او د هر شر څخه ځان لرې وساتي.

مونږ ایمان لرو چې الله پاک د خپلو بندگانو د لارښوونې لپاره پیغمبران رالیرلې دي او په خلکو باندې یې د پیغمبرانو پیروي کول لازم کړې دي، ځنې پیغمبران داسې دي چې د هغوی نومونه او قيصې الله پاک په قرآن کریم کې بیان کړي دي د بیلګې په توګه ادریس، نوح، ابراهیم، موسی، عیسی، هود، صالح، شعیب، علیهم السلام، د دوی نومونه الله پاک ذکر کړې دي، د الله پاک وینا ده: (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ) [غافر: ۷۸].

ژباړه: او بېشکه موږ له تا مخکې هم رسولان لېږلي چې موږ يې تا ته د ځينو (حالات) بيان کړي او د ځينو مونه دی درته بيان کړي، او هيڅ کوم رسول ته دا (واک) نشته چې د الله له اجازې پرته څه نښانه راوړي، خو بيا چې د الله امر راشي نو په حقه پرېکړه وشي او باطل منونکي هملته په تاوان کې پرېوځي. [غافر: ۷۸].

۵. د آخرت په ورځ ايمان: د قيامت هغه ورځ چې الله پاک به په هغه ورځ ټول بندگان د حساب کتاب لپاره سره راټول کړي ترڅو د هغه عملونو حساب کتاب ورسره وکړي کوم چې دې بندگانوپه دنيا کې کړي دي، تر دې چې خلک به ډوه ډلې شي يوه ډله به د نيکانوپه جنت کې ځای ونيسي او بله ډله د بدعملوبه د دوزخ په اوور کې د کړاونو او عذابونو سره مخامخ شي، مگر هغه بنده چې ايمان يې راوړی وي خولوي لوي گناهونه يې کړي وي نو د هغه حکم الله پاک ته سپارل شوی دی که خوښه يې شي نو بښنه به ورته وکړي او که خوښه يې شي نو د يو څه وخت لپاره به يې د دوزخ په اوور وسيزي او بيا به يې جنت ته داخل کړي.

۶. د خير او شر په تقدير ايمان لرل: هر يو مسلمان بايد دا ايمان او عقیده ولري چې هر څه چې مخکې تر سره شوي دي يا وس تر سره کيږي يا په راتلونکي تر سره کيږي دا ټول په ټوله د الله پاک په علم کې دي او د ټولو مخلوقاتو تقدير الله پاک ليکلی دی، په دې کائناتو کې چې هر څه تر سره کيږي دا ټول په ټوله د الله پاک د علم او تقدير سره سم تر سره کيږي که چيرته د خير لارې چارې وي نو دا خود الله پاک مهرباني ده او که چيرته په ښکاره د شر لارې چارې وي نو دا بيا د الله پاک لخوا يا خوازميشت دی يا عذاب دی دا ټول د الله پاک د علم او حکمت سره سم تر سره کيږي، کله چې يو بنده د خير او شر په تقدير ايمان ولري نو زړه ته يې ارام راشي او د راحت ساه واخلي او خپل ټول کارونه الله پاک ته وسپاري ځکه چې هر څه د الله پاک په لاس کې دي هغه څه به کيږي چې الله پاک يې وغواړي.

د اسلام بنيادي ارکان:

د اسلام پنځه بنيادي ارکان دي چې هر يو مسلمان يې بايد وپيژني او پر ځاي کړي:

۱. لا إله إلا الله، وأن محمدًا رسول الله: گواهي ورکول دا کلمه د توحيد په ژبه باندې ويل او د زړه نه ورباندې يقين او باور کول، او په دې خبره ايمان لرل چې د عبادت حقدار يواځې د الله پاک ذات دی، او محمد صلی الله عليه وسلم د الله پاک رالیرل شوی پیغمبر دی.

۲. د لمانځه پابندې کول: په هر يو مسلمان باندې د ورځې او شپې پنځه وخته لمونځ ادا کول فرض دي په ښه شان سره به دا لمونځونه د الله پاک د تعظيم په موخه ادا کوي، ددې لمونځونو خپل وختونه دي، لکه د سهار لمونځ، ماسپښين لمونځ، مازديگر لمونځ، ماښام لمونځ او ماخوستن لمونځ، ددې فرضي لمونځونو پرته نور لمونځونه هم شتون لري.

۳. زکات ورکول: هر يو مالداره مسلمان به د خپل مال څخه په ډیر کم شرعي مقدار سره خپل مال غريبانو او مسکینانو او د زکات حقدارانو ته ورکوي.

۴. د رمضان روژې نیول: د رمضان د میاشتي پوره روژې نیول د سبا د راختلونه بعد د خوراک، څښاک او د خپلې کور ودانې سره د همبستۍ کولونه ډه ډه کولو ته د الله پاک د رضا په خاطر شرعي روژه وایي.

۵. د بیت الله حج ادا کول: په ټول عمر کې کم از کم د الله پاک د رضا په خاطر په مکه مکرمه کې د الله پاک د کور بیت الله حج ادا کول د هغه چا لپاره چې وس او توان ولري فرض دي.

په اسلام کې عبادات:

عبادت: د توحيد او اخلاص په بنياد الله پاک ته د هر هغه نیک عمل او وينا په وجه خپل ځان نيژدې کول کوم چې د الله پاک خوښ وي او ورباندې راضي کيږي برابره خبره ده چې دغه عمل او وينا پټه وي يا ښکاره وي دپټه شرعي عبادت ويل کيږي.

■ **ځنې ويناوې چې عبادت وي:** لکه د قرآن کریم تلاوت کول، د الله پاک څخه دعا غوښتل، د الله پاک ذکر کول، د گټور علم ښونه کول، او د نورو خلکو لپاره خیر خواهي کول او داسې نور.

■ **ځنې نیک عملونه چې عبادت وي:** لمونځ اودس کول، حج ادا کول، د خلکو په اړتياو په پوره کولو کې کوشش کول او داسې نور.

■ **ښکاره عبادت:** هغه نیک عملونه چې په سترگو لیدل کيږي او په غوږونو اوریدل کيږي، لکه لمونځ او دس کول، حج ادا کول، د قرآن کریم تلاوت کول، د الله پاک لورې ته بلنه ورکول، د خپلوانو سره خپلولي پالل او داسې نور.

■ **پټ عبادت:** هغه نیک عملونه کوم چې د زړه سره تر او لري، د بیلگې په توګه د الله پاک سره مینه کول، د هغه نه امید ساتل، د هغه نه ویره کول او په هغه باندې خپل ځان سپارل.

په اسلام کې د عبادت اهمیت:

عبادت هغه لویه موخه ده چې په خاطر یې الله پاک دا ټول انسانان او مخلوقات پیدا کړې دي، د الله پاک وینا ده: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاریات: ۵۶]. ژباړه: او ما پیري او انسان بل څه نه دي پیدا کړي پرته له دې چې زما عبادت وکړي [د توحید عقیده ولري]. [الذاریات: ۵۶].

په اسلامي شریعت کې د عبادت سره خورا ډیر حکمتونه او گټورې فابډې تړلې دي کوم چې د بندگانو په نفسونو او د هغوی په ژوند کې لیدل کیږي، د عبادت غوره والی د بیلگې په توګه په عبادت سره بشري نفسونه پاک کیږي، او انساني اړخ بشپړ کمال ته رسیږي.

په همدې خاطر هر انسان عبادت کولو ته ډیره اړتیا لري لکه څرنګه چې د انسان بدن خوراک څښاک ته اړتیا لري همدغه شان د انسان روح او زړه د الله پاک عبادت کولو ته اړتیا لري تر څو خوشحاله او نیک بخته شي، ځکه چې د الله پاک په یاد باندې زړونو ته خوشحالي او راحت راځي، او د الله پاک سره تعلق ډیر ښه، د عبادت خاوندان په ټولو انسانانو کې خوشبخته او نیک بخته خلک دي که یو څوک غواړي چې خوشحالي او نیک بختي تر لاسه کړي نو په ښه شان سره باید عبادت تر سره کولو ته خپلې مټې راوښاري.

په اسلام کې بېلابېل عبادتونه دي:

په اسلام کې هغه نیک عمل چې د الله پاک خوښ وي او مونږ ورباندې هغه ته ځان نېرېدې کوو، دېته شرعي عبادت وایې چې بېلابېل ډولونه لري:

■ د اسلام شعائر: لکه لمونځ، روژه، زکات، حج، د قرآن کریم لوستل، د الله پاک څخه دعا غوښتل، د الله پاک ذکر کول او داسې نور.

■ ښیگره کول: لکه د مور او پلار سره ښیگره کول، د خپلوانو سره خپلوي پالل، د خپل اهل و عیال سره ښه تعامل کول، په پیر او پلور کې ښیگره کول، هریو کار په ښه شان سره سرته رسول، د گاونډي حقونه ادا کول د بې وزله خلکو سره مرسته کول، او داسې نور.

■ همدغه شان عبادت ښو اخلاقو ته هم شامل دی، د بیلگې په توګه رښتیا ویل، امانت ادا کول، د وعدې پابندي کول، په ورین تندي خبرې کول، د حیاء صفت خپلول او داسې نور.

په همدې خاطر یو مسلمان همیشه د عبادت په حالت کې وي که په کور کې وي یا مسجد کې وي او یا په کار کې وي د مسلمان ټول ژوند عبادت دی، د الله پاک وینا ده: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأنعام: ۱۶۲]. ژباړه: ورته وایه: بې شکه زما لمونځ، زما د عبادت ټول مراسم او زما ژوند او مرګ هر څه د مخلوقاتو رب الله لره دي. [الأنعام: ۱۶۲].

دریم بنیادی اصل

ستا پیغمبر څوک دی؟

زما پیغمبر محمد صلی الله علیه وسلم دی:

زمونږ پیغمبر: محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم دی، په اخره کې یې نسب د الله پاک پیغمبر اسماعیل او ابراهیم علیهم السلام ته رسېږي.

الله پاک محمد صلی الله علیه وسلم ته د پیغمبرۍ پیغام په مکه مکرمه کې ورکړ، عمر یې په دغه وخت کې څلویښت کاله و، د قرآن کریم نزول ورته پیل شو خلک یې د الله پاک په لور راوبلل، د اسلام دعوت یې پیل کړ، په دې لاره کې یې د خپل قوم لخوا ډیره تکلیفونه او کړاونه ولیدل، ملګري یې ورته په شهادت ورسول او ځنې نورو ته یې ډیر عذابونه ورکړل، تردې چې الله پاک خپل پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته د مکې مکرمې نه د هجرت کولو حکم وکړ ترڅو مکه مکرمه پرېږدي او د مدینې په لور هجرت وکړي، ترڅو د اسلامي دولت بنسټ او بنیاد کېږدي، همدغه وه چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم مدینې منورې ته هجرت وکړ هلته یې د اسلامي دولت بنیاد کېښود اسلامي ټولنه یې رامینځ ته کړه، لس کاله یې د هغو په مینځ کې تیر کړل خلک یې د الله پاک دین ته

رابل، تردې چې اسلامي شريعت يې بشپړ بيان کړې، او د الله پاک دا ایت نازل شو: د الله پاک وينا ده: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ۳]. ژباړه: نن مې ستاسو دين درته پوره کړې، خپل نعمت مې درباندي تمام کړې او همدغه اسلام مې ستاسو د دين په توگه درته غوره کړې دی. [المائدة: ۳].

بيا پيغمبر صلی الله عليه وسلم وفات شو خو سترگې يې د الله پاک په دين يخې شوې وي خلک د الله پاک په دين کې په خپله خوښه په ډلو ډلو داخيلدل، د الله پاک وينا ده: ﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ (۱) وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا (۲) فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾ [النصر: ۱-۳]. ژباړه: کله چې د الله مرسته او بریا راشي. + او خلک ووينې چې د الله په دين کې ډلې ډلې داخليږي + نو بيا د خپل پالونکي له ستاينې سره د هغه پاکي بيانوه او بخښنه ترې غواړه، بېشکه هغه ډېر بخښونکی دی. [النصر: ۱-۳].

مهربانه پيغمبر:

زمونږ پيغمبر صلی الله عليه وسلم د مهربانۍ پيغمبر دی مهربانې د هغه د ژوند په هر اړخ کې ښکاره ځليږي، د الله پاک وينا ده: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: ۱۰۷]. ژباړه: او نه يې لېږلی مونږ ته؛ مگر رحمت د ټولو خلکو لپاره. [الأنبياء: ۱۰۷].

پیغمبر صلی الله علیه وسلم د خپلې مهربانۍ له مخې ډیر حرص کولو ترڅو ټول خلک په سمه لار روان شي، د کفر، شرک، او سرکشی له تیارو څخه د ایمان، علم او هدایت رڼا ته راوړي، تر دې چې کومو خلکو به د ایمان څخه مخ پر وړاندې ولاړ وي، نو یې د الله علیه وسلم په ډیر زیات خفه کیدلو، د الله پاک وینا ده: ﴿فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِنَّ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا﴾ [الکھف: ۶]. ژباړه: نو ښایې ته له ډېره غمه د هغوی په وروسته گرځېدو د خپل ځان وژونکۍ یې، که په دې خبره یې ایمان رانه وړلو. [الکھف: ۶].

همدغه پیغمبر صلی الله علیه وسلم په مؤمنانو هم ډیر زیات مهربانه وو، د الله پاک وینا ده: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]. ژباړه: (دا دی) تاسو ته یو داسې رسول راغلی چې خپله له همدا تاسو څخه دی، څه چې تاسو کړوي هغه په ده ډېر گران (او درانه) تمامیري، ستاسو [د ښېگڼې حریص دی، په مومنانو مهربان خواخوږی دی. [التوبة: ۱۲۸].

پیغمبر صلی الله علیه وسلم به په شریعت کې هم کوشش کولو ترڅو په خلکو آسانی راوړي او د سختیو څخه یې وساتي، د پیغمبر صلی الله علیه وسلم وینا ده: «يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا، وَبَشِّرُوا وَلَا تُنْفِرُوا» رواه البخاري ومسلم. ژباړه: تاسې آساني کوي، سختي مه کوي، زیري ورکوي نفرت مه خپره وي. رواه البخاري ومسلم.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم ډیر مهربانه و، خاصکر په ښځو او ماشومانو باندې، یو صحابي انس بن مالک رضي الله عنه وايي: «مَا رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَرْحَمَ بِالْعِيَالِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ» رواه مسلم. ژباړه: پیغمبر صلی الله علیه وسلم په ښځو او ماشومانو باندې ډیر زیات مهربانه و چې داسې مهربانه ما بل هیڅوک نه دی لیدلی. رواه مسلم.

تر دې چې د پیغمبر صلی الله علیه وسلم مهرباني پر ځناورو هم وه ځکه چې خپل امت یې د ځناورو سره د ښه چلن په لور رابللې دی او خپلو ملګرو ته یې یوه ورځ وویل: چې یو بدکاره ښځه وه خویو تېري سږي ته یې اوبه ورکړي نو الله پاک ورته ښه وکړه او جنت ته یې داخله کړه، او یوه بله ښځه وه چې یو پیشویې په بند کې ساتلې وه او خوراک یې نه ورکولو تر دې چې هغه پیشو مړه شوه، نو الله پاک دا ښځه او ورته داخله کړه.

د نبي کریم صلی الله علیه وسلم پیغام ټولو خلکو لپاره دی.

مخکنی پیغمبران به د یو خاص قوم لپاره راتلل مګر زمونږ پیغمبر الله پاک د ټولو خلکو لپاره د پیغمبر په حیثیت رالېږلی دی، د هغه پیغام په هره زمانه کې د ټولو خلکو لپاره دی. د الله پاک وینا ده: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ [سبأ: ۲۸]. ژباړه: او ته مو ټولو خلکو ته پرته له یو زېري ورکونکي او وېروونکي بل څه نه یې لېږلی خو زیاتره خلک نه پوهیږي. [سبأ: ۲۸].

د الله پاک وینا ده: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ [الأعراف: ۱۵۸]. ژباړه: ووايه: ای خلکو! زه تاسو ټولو ته د هغه الله رسول یم [الأعراف: ۱۵۸].

پیغمبر صلی الله علیه وسلم ویلي دي: «وَكَانَ النَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً، وَيُبْعَثُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً» رواه البخاري. ژباړه: مخکنی پیغمبران به خاص یو قوم ته راتلل او زه د ټولو خلکو لپاره پیغمبر یم. رواه البخاري.

په همدې خاطر په هريو انسان باندې د پيغمبر صلی الله عليه وسلم د پيغمبرۍ نه راواخله تردې زمانې پورې او ان تر قيامته پورې په ټولو خلکو باندې د پيغمبر صلی الله عليه وسلم پيروي او په هغه باندې ايمان او د هغه په دين کې داخلیدل واجب دي هغه څوک چې د پيغمبر صلی الله عليه وسلم پيروي وکړي نو په دنيا او اخرت کې به خوشحالي او نیک بختي تر لاسه کړي او هغه څوک چې د پيغمبر صلی الله عليه وسلم د پيروي څخه مخ واړه وي نو په دنيا او اخرت کې به خوار او ذليله وي، د الله پاک وينا ده: ﴿فَمَنْ اتَّبَعَ هَذَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى (۱۲۳) وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى﴾ [طه: ۱۲۳، ۱۲۴].

ژباړه: نو چا چې زما د لارښوونې متابعت وکړي، هغه به نه بې لارې او نه بدبخته شي. + او څوک چې زما له ذکره مخ واړوي، هغه لپاره تنگ ژوند دی او د قيامت په ورځ به يې ړوند راپاڅوي [طه: ۱۲۳، ۱۲۴].

پیغمبر صلی الله علیه وسلم په خپل کور او اهل عیال کې:

په کور کې د انسان اخلاق ښه معلومیږي، چې په کور کې یې د ښځې او بچو سره اخلاق څنگه دي، ځکه چې په کور کې انسان په خپل طبیعت کړنې تر سره کوي او له ځان ښودنې څخه لرې وي.

که یو څوک د پیغمبر صلی الله علیه وسلم په حالت کې سوچ وکړي سره له دینه چې پیغمبر صلی الله علیه وسلم د ټول امت مشري کوله او ټول امت ته یې اسلامي لارښونې هم کولې، خو بیا یې هم د خپل کور والاو سره د ښه تعامل ډیر ښایسته مثالونه پریښي دي.

د عائشې رضي الله عنها څخه پوښتنه وشوه چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم به په کور کې څه کول؟ عائشه رضي الله عنها وایي: «كَانَ يَكُونُ فِي مَهْنَةِ أَهْلِهِ - تَعْنِي خِدْمَةَ أَهْلِهِ - فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ» رواه مسلم. ژباړه: پیغمبر صلی الله علیه وسلم به په کور کې د خپل کور د خلکو خدمت کولو، او چې کله به د لمانځه وخت راغی نو خدمت به یې پریښود او لمانځه ته به لاړو. رواه مسلم.

په ټولو خلکو کې نبی کریم صلی الله علیه وسلم د خپل کور والاو سره ډیر ښه چلن کولو، د ښه تعامل یې ډیر ښایسته مثالونه جوړ کړي دي پیغمبر صلی الله علیه وسلم به کوشش کولو تر څو د خپل کوالاو عاطفې او نفساني ټولې اړتیاوې پوره کړي او هغوی همیشه خوشحاله وساتي، عائشه رضي الله عنها وایي: «لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا عَلَى بَابِ حُجْرَتِي وَالْحَبَشَةُ يَلْعَبُونَ فِي الْمَسْجِدِ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتُرُّنِي بِرِدَائِهِ، أَنْظُرُ إِلَى لَعِبِهِمْ» رواه البخاري ومسلم. ژباړه: یوه ورځ مې پیغمبر صلی الله علیه وسلم ولید چې زما د حجرې په دروازه کې ولاړ دی او مسجد نبوي کې حبشیانو لوبه کوله او پیغمبر صلی الله علیه وسلم یې تماشه کوله، نو زه یې هم د خپل ځان سره پټه ودرولم تر څو زه هم د لوبې تماشه وکړم. رواه البخاري ومسلم.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم به د خپلو لوریانو ډیر عزت او احترام کولو، کله چې به فاطمه رضي الله عنها د پیغمبر صلی الله علیه وسلم کور ته ورغلله، نو پیغمبر صلی الله علیه وسلم به وریاڅیده هغه به یې ښکل کړه او بیا به یې ورته د ناستې ځای برابر کړ، پیغمبر صلی الله علیه وسلم به د خپلو لوریانو پوښتنه کوله تر څو د هغوی د حالت څخه ځان خبر کړي.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم خپل امت ته دا لار ښونه هم کړې ده: «استوصوا بالنساء خیراً» رواه البخاري ومسلم. ژباړه: تاسې د ښځو سره د خیر او ښیګڼې تعامل او کړنې تر سره کوئ. رواه البخاري ومسلم.

د پیغمبر صلی الله علیه وسلم له بڼاپسته اخلاقو څخه:

پیغمبر صلی الله علیه وسلم په ټولو خلکو کې د غوره اخلاقو خاوند و ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [القلم، الآية: ٤] ژباړه: او ته په رښتیا پر سترو اخلاقو (سم) یې. [القلم، الآية: ٤]. د پیغمبر صلی الله علیه وسلم اخلاق په ډیره لوړه کچه بڼاپسته و چې په نورو خلکو کې هیڅوک تر دغه کچه ښو اخلاقو ته رسیدلې نه دي، ځکه چې د پیغمبر صلی الله علیه وسلم اخلاق قرآني اخلاق و:

- پیغمبر صلی الله علیه وسلم په ټولو خلکو کې ډیر د عدل، انصاف، پاک لمنی، او سخي انسان و.
- په ټولو خلکو کې ډیر حیادار و.
- ډیر خاکساری و چې د هر چا بلنه به او ډالی به یې قبلوله او د هغې بدله به یې هم ورکوله.
- د ناروغ پوښتنه به یې کوله، د مړي جنازې ته به تللو، د بې وزله خلکو لاس نیوی به یې کولو، او هغوې ته به یې د خوراک ترتیب جوړه ولو او د عزتمندو خلکو سره به یې ښه ناسته پاسته کوله.
- پیغمبر صلی الله علیه وسلم به د هر چا سره د هغه د اړتیا پوره کولو لپاره تللو پیغمبر صلی الله علیه وسلم به هیڅ سختې او بد بزبانې نه کوله، هیڅکله یې د بدې بدله په بدې سره نه ده ورکړې، مګر که د الله پاک حکم به مات شونو بیا به پیغمبر صلی الله علیه وسلم په قهر کیدلو مګر د ځان لپاره یې د هیچا څخه بدله نه ده اخستلې.

- د پیغمبر صلی الله علیه وسلم دا بڼاپسته خوي چې څوک به ورسره مخامخ شو نو سلام به یې ورباندې کولو، او سترې مه شې به یې ورسره وکړه.
- چې څوک به ورسره کیناستلو نو پیغمبر صلی الله علیه وسلم به په مجلس کې د هغه خیال ساتلو، هغه ته به یې د خبرو وار ورکولو او توجه به یې ورته کوله او یو ښه لارښود هم و.
- پیغمبر صلی الله علیه وسلم به کله ناکله توقې هم کولې ډیری وخت به یې په شونډو مسکا خپره وه.
- پیغمبر صلی الله علیه وسلم په خلکو ډیر مهربانه و او خلکو ته به یې خیر رسولو.
- پیغمبر صلی الله علیه وسلم به د خوراک په هکله داسې و چې څه به و هغه به یې خوړل او د هیڅ خوراک بد به یې نه ویل، که خرما به یې مونده کړي هغه به یې خوړلې که غوښه به وه هغه به یې خوړله، که د وریشویا غنمو ډوډۍ به وه هغه به یې خوړله، که څه خواړه یا شهد به و هغه به یې خوړل او که یواځې ډوډۍ به وه او ننگولی به ورسره نه و نو یواځې ډوډۍ به یې خوړله او که څه میوجات به و هغه به یې خوړل.
- پیغمبر صلی الله علیه وسلم به چې څه جامي وي هغه به یې په تن کولې کله چوغه او کله پټکۍ او داسې نور.
- پیغمبر صلی الله علیه وسلم به چې کومه سورلي وه په هغه سپور شو کله اس، کله اوبښ، کله قچره او کله خراو کله به پیدل هم ګرځیدلو.
- پیغمبر صلی الله علیه وسلم به خپل ډیری وخت د الله پاک لپاره په نیک عمل کې تیره ولو، او د امت دیني پالنه به یې کوله، د ډیرو ښه خوینو څښتن و. صلی الله علیه وسلم.

پای

اسلام ډیر لوی دین دی هغه مسلمان ته چې
په تعلیماتو او لارښوونو یې عمل وکړي د دنیا او
آخرت همیشه خوشحالیانې او نیک بختي ورپه
برخه کوي، همدغه شاند اسلامي ټولنې لپاره
چې کله هغوی په اسلامي لارښوونو عمل وکړي
د پرمختګ، پاکي او ټولنیز جوړښت او امن امان
په لورې روانه وي.

مبارکي درته وایو چې ای د اسلام په لاره مزل کونکي! دا لویه الهي ډالۍ دې مبارک شه! وس نو د اسلام پاکه عقیده، لارښوونې، حکمونه، اخلاق او اداب زده کړه خپله ورباندې عمل وکړه او په خپل ټول ژوند کې د اسلام ښکلا راوړله، زده چې د اسلام ښایسته ښکلا او اثر به ستا په ژوند کې ښکاره شي، ترڅو په ډاگه شي چې د اسلام دین څرنگه د یو انسان په شخصي او ټولنیز ژوند کې ښه بدلون راولي انسان نیک بخته شي او ورسره گیر چاپیره خپلو خپلوان ښځه بچي، ملگري او داسې نور خلک هم نیک بخته شي، او د اسلام په ښایسته لاره روان شي.

دا کتاب ستا لپاره په لومړي پړاو کې د ځنې دیني احکامو لارښود دی نور باید کوشش وکړي چې گټور علم او نیک عمل تر لاسه کړي خپل ځان او زړه ورباندې ښایسته کړي، هرڅومره چې ته گټور علم او نیک عمل تر لاسه کوي په هغه کچه ته خپل پروردگار ته نیژدې کیږي، وس نو د خپل رب کتاب قرآن کریم ته خپلې پښې وغځوه هغه لوله او په هغې کې فکر او سوچ کوه او د هغه په لارښوونو عمل کوه، او ورسره د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د ژوند سیرت هم وخت نا وخته گوره تر څو ستا لپاره یو ښه لارښود شي، په ټولو خلکو کې پیغمبر یواځې هغه څوک دی چې د هغه هره خبره منل واجب دي اوله هغه پرته نور چې هر څوک وي د هغوې هغه خبره چې د کتاب او سنت سره برابره وي هغه به اخستل کیږي او که د قرآن او سنت سره برابره نه وه هغه به پرېښودل کیږي او د نظر اختلاف په صورت کې به فیصله په قرآن او سنت باندې کیږي، له دې سره دا کوشش وکړه چې په دین کې د بې ځایه بحثونو څخه ډه ډه وکړه ترڅو په اختلاف کې اخته نه شي.

په پای کې مونږ د خپل ځان او ستا لپاره لاس په دعا یو چې الله پاک مونږ ټولو ته د سمې لارې لارښوونه وکړي او د اسلام په دین مونږ ثابت قدمه کړي ترڅو د هغه سره مخامخ شو.

والحمد لله رب العالمین، والصلاة والسلام علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین، ومن اتبعه إلى يوم الدین.

په بیلابیلو ژبو د اسلام په هکله
خبرې اترې وکړه

د اسلام په هکله د لا ډیرو
معلوماتو لپاره

دا کتاب ستا لپاره په لومړي پړاو کې د ځنې ديني احکامو لار
ښود دی نور بايد کوشش وکړي چې گټور علم او نیک عمل تر
لاسه کړي خپل ځان او زړه ورباندې ښايسته کړي، هرڅومره چې
ته گټور علم او نیک عمل تر لاسه کوي په هغه کچه ته خپل
پروردگار ته نيزدې کيږي، وس نو د خپل رب کتاب قرآن کریم ته
خپلې پښې وغځوه هغه لوله او په هغې کې فکر او سوچ کوه او د
هغه په لارښونو عمل کوه، او ورسره د پيغمبر صلی الله عليه وسلم
د ژوند سيرت هم وخت نا وخته گوره تر څو ستا لپاره يو ښه
لار ښود شي، په ټولو خلکو کې پيغمبر يواځې هغه څوک دی
چې د هغه هره خبره منل واجب دي اوله هغه پرته نور چې هر
څوک وي دهغوې هغه خبره چې د کتاب او سنت سره برابره وي
هغه به اخستل کيږي او که د قرآن او سنت سره برابره نه وه هغه
به پرېښودل کيږي او د نظر اختلاف په صورت کې به فيصله په
قرآن او سنت باندې کيږي، له دې سره دا کوشش وکړه چې په
دين کې د بې ځايه بحثونو څخه ډه ډه وکړه تر څو په اختلاف
کې اخته نه شي.

osoulcenter

www.osoulcontent.org.sa

په بيلا بيلو ژبو کتابونه او داسې نور
رښکته کول

OSOUL
STORE

osoulstore.com

